

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie VIII./2023
Senát III

Nález:

spisová značka	III. ÚS 177/2023
populárny názov	Prístup k dovolaciemu konaniu
sudca spravodajca	Robert Šorl
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	13.07.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 127 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3
analytická právna veta	Podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP nie je, aby zodpovedanie dovolacej otázky najvyšším súdom bolo spôsobilé zmeniť či zrušiť rozsudok krajského súdu. Najvyšší súd môže právnu otázku posúdiť rovnako ako krajský súd a potvrdiť správnosť jeho právneho názoru. Najvyšší súd nemá trvať na dokonalej formulácii dovolacích otázok, ale má zohľadniť aj špecifiká danej veci tak, aby jeho právny záver bol nielen aplikovateľný na množstvo obdobných situácií, ale aj adresný a reagujúci na konkrétne okolnosti prípadu.
skutkový stav a základné fakty	V spore, ktorý nie je predmetom tejto ústavnej sťažnosti, sa záujemkyňa proti sťažovateľke ako žalovanej žalobou domáhala vrátenia zálohy na províziu 1 659,70 eur, ktorú jej vyplatila podľa zmluvy o sprostredkovaní. Okresný súd túto žalobu rozsudkom zamietol, no krajský súd prvým rozsudkom rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobe vyhovel a sťažovateľku zaviazal zaplatiť záujemkyňi 1 659,70 eur s úrokom z omeškania a nahradiť jej trovy konania. Záujemkyňa sa zaplata tejto čiastky domáhala v exekúcii. Na to sťažovateľka zaplatila exekútorke 5 333,20 eur, a to 4 653,68 eur ako istinu, úroky z omeškania a náhradu trov konania podľa prvého rozsudku krajského súdu a 679,52 eur ako trovy exekúcie. Tento rozsudok krajského súdu bol na dovolanie sťažovateľky uznesením najvyššieho súdu zrušený pre procesné chyby a krajský súd svojím druhým rozsudkom potvrdil zamietajúci rozsudok okresného súdu z novembra 2008, pretože nemohol sťažovateľku opätovne zaviazat' zaplatiť už exekučne vymoženú sumu. Z dôvodu zrušenia prvého rozsudku krajského súdu sťažovateľka v spore, ktorý je predmetom tejto ústavnej sťažnosti, od žalovaného štátu žiadala 4 653,68 eur (čo zaplatila záujemkyňi) a 679,52 eur (čo zaplatila na trovy exekúcie). Okresný súd rozsudkom zo septembra 2014 jej žalobe sčasti o 4 653,68 eur vyhovel a

	sčasti o 679,52 eur žalobu zamietol. Na odvolanie sťažovateľky a žalovaného štátu krajský súd rozsudkom z apríla 2019 celkom zmenil rozsudok okresného súdu tak, že sčasti, v ktorej bolo vyhovené sťažovateľke (4 653,68 eur), žalobu zamietol, a sčasti, v ktorej bola jej žaloba zamietnutá (679,52 eur), jej žalobe vyhovel. Predtým bez návrhu obstaral dôkazy – súdne rozhodnutia z iného konania, z ktorých zistil, že sťažovateľka sa 4 653,68 eur ako bezdôvodného obohatenia domáhala aj proti záujemkyni, no jej žaloba bola zamietnutá, keďže podľa týchto rozhodnutí sa záujemkyňa na úkor sťažovateľky neobohatila, keďže mala nárok na vrátenie zálohy na províziu s príslušenstvom. Preto ak sťažovateľka záujemkyni plnila v súlade s hmotným právom, nešlo o plnenie bez právneho dôvodu. Sťažovateľkou zaplatené trovy exekúcie však jej škodou sú, keďže ich zaplatenie bolo vyvolané exekúciou zrušeného, a preto nezákonného rozhodnutia krajského súdu. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol, a to pri dôvodoch podľa § 420 písm. f) CSP pre ich neprípustnosť podľa § 447 písm. c) CSP (dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné) a pri dôvodoch podľa § 421 ods. 1 CSP podľa § 447 písm. f) CSP pre ich neodôvodnenie prípustnými dovolacími dôvodmi. Sťažovateľka namieta odopretie prístupu k súdu tým, že najvyšší súd sa arbitrárne, svojvoľne a neudržateľne vysporiadal s jej dovolacími námietkami.
z odôvodnenia	Treba súhlasiť s najvyšším súdom, že postupom krajského súdu, ktorý formálne strany nevyzval na záverečné reči, neznemožnil sťažovateľke uskutočniť jej procesné práva v miere porušenia práva na spravodlivý proces. K tomu možno doplniť, že na odvolacie pojednávanie sa aplikuje osobitný § 385 CSP, podľa ktorého sa na začiatku pojednávania podá správa o doterajšom priebehu konania, potom sa vyjadria strany a prednesú svoje návrhy. Ak odvolací súd opakuje alebo dopĺňa dokazovanie, na záver umožní stranám vyjadriť sa k dokazovaniu a právnej stránke. Vo veci sťažovateľky tomu tak bolo. Preto absenciou výslovnej a formálnej výzvy na záverečnú reč krajský súd neodňal sťažovateľke možnosť reálne a efektívne konať pred súdom, keď sa vyjadрила k zopakovanému a doplnenému dokazovaniu a právne a skutkovo argumentovala. Najvyšší súd uviedol, že krajský súd existenciu nároku sťažovateľky na bezdôvodné obohatenie proti záujemkyni posudzoval ako otázku podstatnú pre predpoklady vzniku zodpovednosti štátu za škodu a vychádzal aj z rozhodnutí z konania o vydanie bezdôvodného obohatenia. Hoci najvyšší súd explicitne neuviedol, že krajský súd postupoval podľa § 194 CSP o prejudicialite, implicitne to z toho možno vyvodit'. Ak sama sťažovateľka predložila krajskému súdu žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia, tak potom krajský súd pri dokazovaní postupoval len v intenciách predbežnej záväznosti podľa § 194 CSP, keď obstaral rozhodnutia o tejto žalobe. Hoci súd nie je viazaný rozhodnutím iného súdu o predbežnej otázke, nemôže rozhodnutie o nej ignorovať. Musí naň prihliadnuť a vysporiadať sa s ním. Práve preto krajský súd postupoval nie v rozpore s ustanoveniami o dokazovaní, ale v súlade s nimi, navyše, keď túto otázku považoval za podstatnú pre rozhodnutie. To vylučuje porušenie namietaného princípu rovnosti účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy. Ústavnou sťažnosťou namietané procesné pochybenia podľa § 420 písm. f) CSP musia vykazovať určitú intenzitu na to, aby bolo porušené právo na spravodlivý súdny proces. Tomu tak vo veci sťažovateľky nebolo, čo viedlo najvyšší súd k procesne súladnému odmietnutiu dovolania sťažovateľky podľa § 447 písm. c) CSP. Na okraj možno uviesť, že si isto možno predstaviť i optimálnejší postup krajského súdu na jeho pojednávaní. Krajskému súdu nič nebránilo v tom, aby po doplnení dokazovania dal stranám väčší priestor na vyjadrenie ich postoja, prípadne ešte predtým im sprostredkoval svoje predbežné právne posúdenie tak, aby došlo k väčšej miere substancovania skutkového stavu rozhodného pre právne posúdenie a zároveň k vyjadreniu postoja strán k už nepochybne

ustálenému právnemu posúdeniu krajského súdu. Hoci takýto prístup v postupe krajského súdu absentoval, v naznačených okolnostiach veci sťažovateľky nevedol k porušeniu jej ústavných práv.

Podľa najvyššieho súdu krajský súd nezaložil svoje rozhodnutie na tom, či predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu je predchádzajúce domáhanie sa bezdôvodného obohatenia od záujemkyne. Ale krajský súd priamo posudzoval predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu, keď zo súdnych rozhodnutí prijal totožný záver, že neexistuje nárok sťažovateľky na bezdôvodné obohatenie. Preto najvyšší súd dospel k záveru, že prvá dovolacia otázka sa nedotýka záverov, výlučne na ktorých krajský súd založil svoje rozhodnutie. Toto konštatovanie najvyššieho súdu vyznieva rozporuplne s jeho konštatovaním v časti odôvodnenia väd zmätočnosti. Tam uviedol, že krajský súd posudzoval existenciu nároku sťažovateľky na bezdôvodné obohatenia ako otázku podstatnú pre posúdenie predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu. Ak teda najvyšší súd konštatoval, že krajský súd túto otázku posudzoval ako podstatnú pre posúdenie predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu, tak potom dovolacia otázka o tom, či skoršie domáhanie sa bezdôvodného obohatenia je predpokladom vzniku takejto zodpovednosti, sa javí ako otázka, na ktorej krajský súd založil svoje rozhodnutie.

Ak krajský súd dospel k záveru, že pre neexistenciu nároku na bezdôvodné obohatenie neexistuje príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím, v konečnom dôsledku tak konštatoval, že skoršie domáhanie sa nároku na bezdôvodné obohatenie má vplyv na jeden z predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu. Je zrejmé, že pre krajský súd bolo podstatné rozhodnutie o žalobe sťažovateľky na vydanie bezdôvodného obohatenia. O tom svedčí aj to, že o odvolaní rozhodol až po tom, keď bolo právoplatne rozhodnuté v konaní o bezdôvodnom obohatení. Preto možno dospieť k záveru, že krajský súd založil svoje rozhodnutie aj na vzájomnom vzťahu nárokov na náhradu škody a bezdôvodné obohatenie.

O formalistickom odmietnutí prvej dovolacej otázky svedčí aj konštatovanie najvyššieho súdu, že jej zodpovedanie by bolo len akademické a nevedlo by k zmene alebo zrušeniu rozsudku krajského súdu. Podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP nie je, aby zodpovedanie dovolacej otázky najvyšším súdom bolo spôsobilé zmeniť či zrušiť rozsudok krajského súdu. Najvyšší súd môže právnu otázku posúdiť rovnako ako krajský súd a potvrdiť správnosť jeho právneho názoru.

Na druhú dovolaciu otázku treba nazerať v nadväznosti na prvú. Vo veci sťažovateľky nebolo možné plošne a bez zohľadnenia špecifických okolností aplikovať judikatórny záver najvyššieho súdu, že ak má poškodený nárok na bezdôvodné obohatenie proti tretej osobe, nevznikne mu škoda ako predpoklad zodpovednosti štátu za škodu. Z tohto všeobecného judikatórneho záveru najvyššieho súdu pri konkrétnom závere krajského súdu vyplýva, že aj existencia, aj neexistencia nároku na bezdôvodné obohatenie vylučuje splnenie niektorého z predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu. Preto sa sťažovateľka výstižne pýtala, či aj neexistencia jej nároku na bezdôvodné obohatenie je dôvodom neexistencie vzniku zodpovednosti štátu za škodu. Ak je ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu, že pohľadávka na bezdôvodné obohatenie vylučuje vznik škody ako predpoklad vzniku zodpovednosti štátu, tak sa javí ako účelné v konkrétnostiach zodpovedať, aký je následok súdnymi rozhodnutiami konštatovanej neexistencie pohľadávky sťažovateľky na bezdôvodné obohatenia. Hoc to krajský súd poňal ako dôvod neexistencie príčinnej súvislosti, a nie ako dôvod vzniku škody, stále sú obe predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu.

Z dovolacích otázok sťažovateľky je zrejmé, čo nimi myslela a že ich nadväznosť bola podstatná pre rozhodnutie krajského súdu. Najvyšší súd nemá trvať na dokonalej formulácii dovolacích otázok, ale má zohľadniť aj špecifiká

	danej veci tak, aby jeho právny záver bol nielen aplikovateľný na množstvo obdobných situácií, ale aj adresný a reagujúci na konkrétne okolnosti prípadu. Najvyšší súd nesprávne k požiadavke rozhodujúcej právnej otázky pridružil požiadavku zásadného právneho významu, keď tá zo žiadnej procesnej normy nevyplýva. Tiež nemôže dovolací súd otázku považovať za rozhodujúcu len vtedy, ak je spôsobilá zmeniť či zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu. Tým neprispieva k budovaniu právnej istoty a zjednocovaniu judikatúry. Len okliešťuje prípustnosť dovolania namiesto toho, aby v okolnostiach veci sťažovateľky, na odpoveď jednoduché a jasné právne otázky zodpovedal. S na okraj uvedeným konštatovaním najvyššieho súdu, že otázka príčinnej súvislosti je vždy otázkou skutkovou, nemožno súhlasiť (III. ÚS 409/2021). Na základe skutkových zistení treba právne posúdiť, či príčinná súvislosť je alebo nie je daná. Krajský súd z nesporného skutkového stavu (zaplatenie exekučne vymáhanej pohľadávky, zrušenie exekučného titulu, zamietnutie žaloby o bezdôvodné obohatenie) vyvodil právny záver, že medzi vznikom škody a zrušeným exekučným titulom nie je príčinná súvislosť. Podstatou teda bolo právne posúdenie, či ak sťažovateľka plnila v súlade s hmotným právom, aj keď bol exekučný titul neskôr zrušený len z procesných dôvodov a nahradený opačným rozhodnutím len preto, že medzičasom už došlo k vymoženiu exekučne vymáhanej pohľadávky, je vylúčená príčinná súvislosť medzi škodou a zrušeným rozhodnutím ako predpoklad vzniku zodpovednosti štátu za škodu. Záver o neexistencii príčinnej súvislosti bol výsledkom právnej kvalifikácie dokázaných skutočností. To potvrdzuje len to, že sťažovateľka sa správne pýtala, či zamietnutie žaloby o bezdôvodné obohatenie vylučuje vznik zodpovednosti štátu za škodu. Najvyšší súd prípustnosť dovolacích otázok vyhodnotil ústavne nekonformne, čo viedlo k nezodpovedaniu sťažovateľkou nastolených právnych otázok, na ktoré na základe nesporného skutkového stavu formuloval jasný právny záver krajský súd, ktorého správnosť mal najvyšší súd preskúmať. Preto najvyšší súd procesne nesúladne odmietol dovolanie sťažovateľky podľa § 447 písm. f) CSP, čo viedlo k porušeniu jej práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	dovolacie dôvody-nesprávne právne posúdenie dovolacie dôvody-zmätočnosť zodpovednosť-za škodu spôsobenú rozhodnutím alebo postupom orgánu verejnej moci bezdôvodné obohatenie dovolanie-prípustnosť občianske súdne konanie-Civilný sporový poriadok

spisová značka	III. ÚS 227/2023
populárny názov	Prístup k dôkazom v konaní o väzbe
sudca spravodajca	Robert Šorl
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	18.08.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 1 písm. c Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 1

	Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Zo sudcovskej funkcie pre konanie o pozbavenie osobnej slobody vyplývajú z požiadavky osobitných procesných garancií, ktorých súčasťou je aj právo obvineného vyjadriť sa k dôkazom, z ktorých bolo vyvedené dôvodné podozrenie o spáchaní trestného činu. Ak bol obvinenému odopretý prístup k dôkazom, z ktorých súdy vyvodili záver o dôvodnosti jeho trestného stíhania, došlo aj k porušeniu jednej zo základných procesných garancií obmedzenia osobnej slobody z dôvodu podozrenia zo spáchania trestného činu.
skutkový stav a základné fakty	Dňa 27. októbra 2022 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie za zločin porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru v súbehu s prečinom nepovolenej výroby tabakových výrobkov, ktoré mali byť spáchané v organizovanej skupine, na ktorých sa mal sťažovateľ zúčastniť tak, že v rozpore s daňovými predpismi v septembri a októbri 2022 v štyrikrát obstaral tabak, ktorý previezol do objektu v Košiciach, kde ho spoluobvinení podľa pokynov sťažovateľa upravili a previezli na iné miesta, pričom pri prehliadke objektu bolo zaistených 2 100 kg tabaku. Uznesením sudcu pre prípravné konanie okresného súdu z 28. októbra 2022 bol sťažovateľ z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vzatý do väzby. Proti tomu podali sťažovateľ a aj prokurátor sťažnosť. Advokát sťažovateľa podaním doručeným okresnému súdu 1. novembra 2022 požiadal o bezodkladné umožnenie nazretia do originálu vyšetrovacieho spisu spolu s utajovanými prílohami vrátane CD a DVD nosičov tak, aby mohol doplniť sťažnosť proti uzneseniu o vzatí sťažovateľa do väzby. Na to súd reagoval e-mailom z 3. novembra 2022, v ktorom advokátovi sťažovateľa oznámil, že to momentálne nie je možné, keďže sa vyhotovuje uznesenie, ktoré bude následne dané na preklad a spis bude predložený krajskému súdu. Advokát sťažovateľa 3. novembra 2022 k tomu uviedol, že bude čakať na vyrozumienie, kedy mu bude spis predložený. Na to mu súd 4. novembra 2022 uviedol, že sa má priebežne ozývať. Okresný súd sa mu neozval, a preto ho znova o to isté žiadal 8. novembra 2022. Okresný súd 10. novembra 2022 požiadal o preklad uznesenia o vzatí do väzby do poľštiny. Advokát sťažovateľa žiadal o nahliadnutie do spisu a o sprístupnenie utajovaných príloh opakovane. Sťažnosť sťažovateľa bola krajskému súdu predložená 2. decembra 2022. Krajský súd advokátovi sťažovateľa 6. decembra 2022 uviedol, že správny bol postup okresného súdu, ak mu neumožnil nahliadnuť utajovaných príloh. Proti tomu sa advokát sťažovateľa ohradil e-mailom z 8. decembra 2022 s tým, že mu nie je známe, podľa akého ustanovenia Trestného poriadku a iných predpisov by nemal mať právo nahliadnuť do celého spisu. Ďalej sa v spise nachádza záznam z 8. decembra 2022, z ktorého vyplýva, že do utajovaných príloh, ktoré boli odtajnené z režimu vyhradené už 26. októbra 2022, môže advokát sťažovateľa nahliadnuť 9. decembra 2022 a tiež si môže z CD a DVD vyhotoviť kópie, a to v informačnej kancelárii súdu s tým, že súhlas na takýto postup dala predsedníčka senátu krajského súdu. Advokátovi sťažovateľa bol spis predložený 9. decembra 2022 od 11.15 h do 11.35 h s tým, že z CD a DVD mu boli vyhotovené kópie a advokát sťažovateľa znova žiadal o predloženie utajovaných príloh. Krajský súd na neverejnom zasadnutí senátu 9. decembra 2022 o 11.50 h o sťažnostiach prokurátora a sťažovateľa rozhodol uznesením, ktorým uznesenie okresného súdu zrušil, sťažovateľa vzal do väzby aj z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku a jeho väzbu nenahradil nielen dohľadom probačného a mediačného úradníka, ale ani písomným sľubom a peňažnou zárukou. V odôvodnení uznesenia konštatoval, že postup okresného súdu, ktorý mu od 28. októbra 2022 do 2. decembra 2022 neumožnil nazrieť do utajovaných

	príloh, bol zákonný. Advokát sťažovateľa krajskému súdu 12. decembra 2022 doručil doplnenie dôvodov sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby, v ktorej namietol postupy súdov v súvislosti s nazeraním do spisov a to, že mu nebolo umožnené nazrieť do utajovaných príloh vyšetrovacieho spisu. Rozhodnutie krajského súdu bolo sťažovateľovi s prekladom do poľštiny doručené 3. februára 2023. Sťažovateľ bol 26. mája 2023 prepustený z väzby na slobodu.
z odôvodnenia	Podstatou ústavnej sťažnosti je posúdenie, či krajský súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o vzatí do väzby pri svojom postupe dodržal ústavnoprávne požiadavky práva na obhajobu, ktoré sú súčasťou konania o väzbe. Sťažovateľ namieta, že mu nebolo umožnené nahliadnuť do vyšetrovacieho spisu bez uvedenia dôvodov a o jeho väzbe bolo rozhodnuté na základe skutočností, ktoré vyplývajú z utajovaných príloh. Krajský súd v konaní o sťažnosti umožnil sťažovateľovi nazrieť do celého spisu až 9. decembra 2023 v čase od 11.15 h do 11.35 h, pričom neverejné zasadnutie, na ktorom sa rozhodovalo o sťažnosti sťažovateľa bez jeho upovedomenia, sa konalo v ten istý deň o 11.50 h. Je nepredstaviteľné, aby obhajoba obratom po štúdiu spisu zaujala kvalifikované námietky, keďže krajský súd rozhodoval na neverejnom zasadnutí, o ktorom nebol upovedomený sťažovateľ, 15 minút potom ako obhajca sťažovateľa skončil štúdium dokumentov v spise, ktoré mu boli prvýkrát poskytnuté na štúdium potom ako bolo proti sťažovateľovi vznesené obvinenie. Takýto postup krajského súdu je ústavne neakceptovateľný, pretože úkon, ktorým poskytol obhajobe štúdium celého spisu vrátane dôkazov získaných z ITP, bol zjavne iluzórny. Vzhľadom na to, že utajené prílohy boli odtajnené už 26. októbra 2022 a obhajca niekoľkými žiadosťami žiadal o umožnenie štúdia celého vyšetrovacieho spisu, čomu okresný súd nevyhovel, krajský súd mal v pozícii sťažnostného súdu revidovať postup okresného súdu. Mohol tak urobiť pred rozhodnutím o sťažnosti sťažovateľa poskytnutím primeraného času na štúdium celého spisu a rovnako primeraného času na prípadné doplnenie námietok sťažovateľa. Okrem toho krajský súd mohol prejednať sťažnosť na neverejnom zasadnutí za účasti sťažovateľa postupom podľa § 302 ods. 2 Trestného poriadku tak, aby sa sťažovateľ mohol vyjadriť ku skutočnostiam a k dôkazom, na ktoré v konaní pred okresným súdom nemohol reagovať. Na to však krajský súd rezignoval. Postup krajského súdu pri rozhodovaní o sťažnosti tým, že iluzórne umožnil obhajobe štúdium celého spisu, o ktoré sa opierali materiálne dôvody väzby, prvýkrát 15 minút pred rozhodovaním o sťažnosti na neverejnom zasadnutí, na ktorom neumožnil účasť sťažovateľovi, je ústavne neudržateľný. Z tohto dôvodu namietaným rozhodnutím, ktorým bol zavišený predchádzajúci postup okresného súdu a krajského súdu, bolo porušené základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy. Sťažovateľ namietol aj porušenie práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 2, 3 a 4 dohovoru. Vylúčené je porušenie práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorého podstatou je právo toho, kto už bol pozbavený osobnej slobody, žiadať o preskúmanie už vyjadrených dôvodov pozbavenia osobnej slobody. K porušeniu práv sťažovateľa malo dôjsť v prvotnom konaní o obmedzení jeho osobnej slobody rozhodnutím o vzatí do väzby, a nie v procese, ktorý je zaručený právom podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. Rovnako nedošlo k porušeniu práva podľa čl. 5 ods. 2 dohovoru, keďže sťažovateľovi boli oznámené všetky dôvody obmedzenia jeho osobnej slobody, ako aj podstata vzneseného obvinenia. Nie je dôvod rozširovať obsah tohto práva na procesnú stránku prístupnosti k dôkazom, na základe ktorých došlo k vzneseniu obvinenia, keďže čl. 5 ods. 2 dohovoru nevyžaduje osobitnú formu oznámenia týchto dôvodov a ani úplný výpočet všetkých podozrení a kompletný zoznam zabezpečených dôkazov (rozsudok ESĽP vo veci Bordovskiy proti Rusku z 8. 2. 2005 o sťažnosti č. 49491/99, bod 56).

	Došlo však k porušeniu práv sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 3 dohovoru, z ktorých vyplýva, že osoby, vo vzťahu ku ktorým k pozbaveniu osobnej slobody došlo pre podozrenie zo spáchania trestného činu, majú právo na to, aby o pozbavení ich osobnej slobody rozhodol sudca. Zo sudcovskej funkcie pre konanie o pozbavenie osobnej slobody vyplývajú z požiadavky osobitných procesných garancií, ktorých súčasťou je aj právo obvineného vyjadriť sa k dôkazom, z ktorých bolo vyvedené dôvodné podozrenie o spáchaní trestného činu. Sťažovateľovi bol odopretý prístup k dôkazom, z ktorých sudy vyvodili záver o dôvodnosti jeho trestného stíhania. Tým došlo k porušeniu jednej zo základných procesných garancií obmedzenia osobnej slobody z dôvodu podozrenia zo spáchania trestného činu.
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	väzba-väzba v prípravnom konaní obhajoba, obhajca

Uznesenie:

spisová značka	III. ÚS 357/2023
populárny názov	Predbežné právne posúdenie podľa SSP
sudca spravodajca	Robert Šorl
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	13.07.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 44 Ústava Slovenskej republiky čl. 45 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 2 Charta základných práv Európskej únie čl. 41 Charta základných práv Európskej únie čl. 47 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 29 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 30 ods. 1 Charta základných práv Európskej únie čl. 37
analytická právna veta	Účelom správneho súdneho konania je predovšetkým preskúmanie zákonnosti rozhodnutí alebo opatrení orgánov verejnej správy. Správny súd preto pri rozhodovaní o správnej žalobe nevychádza z poznatkov, ktoré získal na pojednávaní, ale primárne z obsahu administratívneho spisu (ktorý sa nepovažuje za dôkaz), a z písomných podaní účastníkov konania. S ohľadom na účel a metódy správneho súdnictva musí byť zrejmé, že neuplatnenie § 181 ods. 2 CSP nezaťažuje správne súdne konanie ústavne relevantnou vadou, pretože skutkový stav v zásade zisťuje orgán verejnej správy, a nie správny súd.
skutkový stav a základné fakty	Okresný úrad rozhodol, že obcou navrhovaná činnosť zberného dvora sa nebude posudzovať podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon EIA“). Odvolanie sťažovateľa proti tomuto rozhodnutiu bolo odmietnuté rozhodnutím Okresného úradu, ktorý namietané rozhodnutie potvrdil. Sťažovateľ proti tomu podal správnu žalobu, ktorú krajský súd ako nedôvodnú zamietol. Krajský súd vyhodnotil, že vo vzťahu k nesprávnej aplikácii § 29 ods. 3 a 13 zákona EIA nedošlo k nezákonnému postupu správneho orgánu.

	Proti rozsudku krajského soudu podal sřařovatel' kasačnú sřařnost', ktorú NSS ako nedôvodnú zamietol.
z odôvodnenia	K námietke sřařovatel'a, že NSS nesprávne určil okruh sřařnostných bodov, keď sa nezaoberal námietkami vo vzťahu k nesprávnej aplikácii § 29 ods. 3 a 13 zákona EIA, treba uviesť, že NSS uviedol, že z kasačnej sřařnosti vyabstrahoval sřařnostné body, pričom sa riadil ich relevanciou a mierou konkretizácie. Krajský súd sa s týmito námietkami riadne vysporiadal a osvetlil, že správny orgán na základe zisťovacieho konania dospel k zákonnému rozhodnutiu, že navrhovaná činnosť nebude podliehať posudzovaniu podľa zákona EIA, a zároveň určil podmienky, ktoré majú eliminovať alebo zmierňovať vplyv na životné prostredie. Keďže s argumentáciou sřařovatel'a v žalobe sa krajský súd náležite vysporiadal, nebolo potrebné, aby na túto opakovanú argumentáciu NSS opätovne reagoval, keďže sa stotožnil s rozhodnutím krajského soudu. K nároku sřařovatel'a na predbežné právne posúdenie sporu NSS správne poukázal na vzťah CSP a SSP a zvýraznil ucelenosť úpravy konania o správnej žalobe a len subsidiárne použitie CSP. Sřařovatel' nedostatočne rozlišuje medzi účelmi civilného sporového konania a správneho súdneho konania, keď trvá na nesprávnom procesnom postupe krajského soudu opomínajúc aplikáciu § 181 ods. 2 CSP, ktorý upravuje vedenie a priebeh pojednávania pred civilným súdom, v rámci ktorého sa vykonáva dokazovanie. Správny súd nie je súdom skutkovým a dokazovanie sa vykonáva iba výnimočne v zákonom presne vymedzených prípadoch (§ 120 SSP). Účelom správneho súdneho konania je predovšetkým preskúmanie zákonnosti rozhodnutí alebo opatrení orgánov verejnej správy. Správny súd preto pri rozhodovaní o správnej žalobe nevychádza z poznatkov, ktoré získal na pojednávaní, ale primárne z obsahu administratívneho spisu (ktorý sa nepovažuje za dôkaz), a z písomných podaní účastníkov konania. S ohľadom na účel a metódy správneho súdnictva musí byť zrejmé, že neuplatnenie § 181 ods. 2 CSP nezařařuje správne súdne konanie ústavne relevantnou vadou, pretože skutkový stav v zásade zisťuje orgán verejnej správy, a nie správny súd. Obdobne vo vzťahu k námietke porušenia práva na prístup k informáciám o životnom prostredí NSS adresne vysvetlil, na základe akých úvah dospel k záveru, že vyhotovenie kópií zo spisu je možné uplatňovať aktívne z vlastnej iniciatívy. Sřařovatel' v ústavnej sřařnosti uvádza námietky týkajúce sa nesprávneho (neeurokonformného) výkladu zákona EIA vo vzťahu k povinnosti zverejňovania informácií v súlade so smernicou EIA, ktoré ale neuviedol nielen v správnej žalobe, ale ani v kasačnej sřařnosti. Preto ich NSS ani neposudzoval a z pohľadu subsidiarity ústavnej sřařnosti nebol dôvod na to, aby boli vyhodnotené v konaní o ústavnej sřařnosti. Sřařovatel' zoširoka polemizuje so závermi uznesenia ústavného soudu č. k. I. ÚS 49/2023, ktorým bola odmietnutá jeho ústavná sřařnosť s odôvodnením, že na to, aby bol úspešný v konaní pred správnymi súdmi a jeho správanie nebolo hodnotené ako šikanózný výkon práva, je potrebné prezentovať vecné námietky k ochrane životného prostredia v konkrétnej veci. Sřařovatel' si tento názor vykladá tak, že bola spochybnená jeho aktívna legitímácia ako zainteresovanej verejnosti. K tomu treba uviesť, že vo všeobecnosti nie je vylúčená jeho aktívna žalobná legitímácia v správnych súdnych konaniach týkajúcich sa ochrany životného prostredia a už vôbec nie z dôvodu politických tlakov či svojvôle ovplyvnenej predsudkami voči sřařovatel'ovi. Je však nutné, aby v konkrétnom konaní uplatňoval také námietky, ktoré súvisia s predmetom konania a ktoré nebudú formulované bez vzťahu ku konkrétnej otázke riešenej v administratívnom konaní. NSS poskytol sřařovatel'ovi jasné, zrozumiteľné a výstižné odôvodnenie, pričom reflektuje na ťažiskové skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o jeho kasačnej sřařnosti. Rozsah odôvodnenia rozsudku preto nijako nevybočil z mantinelov práva na spravodlivý proces. Ústavný súd sřařnosť odmietol ako zjavne

	neopodstatnenú.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	životné prostredie-enviromentálne posúdenie práva a slobody – právo na ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva- právo na priaznivé životné prostredie práva a slobody – právo na ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva- právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia, o príčinách a následkoch tohto stavu práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na prieskum zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy nahliadnutie do spisu arbitrážnosť

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.